

PRIMARY

En la primera línea de la deforestación

MISSATGES CLAUS DE
LA JORNADA DE DESFORESTACIÓ

Brazil

Indonesia

República democràtica del Congo

Tailandia

— PRODUCCIÓ:

— AMB EL SUPORT DE:

Ajuntament
de Barcelona

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

Diputació
Barcelona

RESUM DE RECOMANACIONS PER PART DELS EXPERTS

La desforestació vinculada al nostre consum és una **problemàtica polifacètica** que toca molts actors durant tota la cadena, des de l'acte en si mateix de desforestar per extreure'n la fusta, passant pel cultiu en les zones desforestades de certs productes de consum (aliments, fusta, pinsos, etc), les condicions laborals i de vida de les persones que treballen o viuen en aquest territoris, les empreses que ho promouen, els tractats internacionals, les regulacions mundials, les certificacions i el paper final dels consumidors. Molts actors, amb problemes a petita i a gran escala. Això fa que **prendre decisions enfocades a solucionar la problemàtica sigui molt complex** i que, de seguida, comprovem que **la desforestació, com el canvi climàtic, és un problema sistèmic** amb unes solucions que topen frontalment amb un model de societat i una forma de vida basats en el creixement insostenible, sense tenir en compte els límits del planeta.

Tot i això, en el marc del projecte PRIMARY, l'entitat RUIDO Photo acompanyada del CREAM van organitzar una jornada amb actors claus d'aquest sistema, persones que treballen en entitats relacionades amb la producció, la compra, la regulació i el comerç d'aquest productes. Del debat amb elles hem pogut crear aquest document que descriu breument diferents enfocaments o punts de partida per pensar en solucions compartides. Aquest informe no recull l'opinió del CREAM ni de RUIDO Photo en aquesta temàtica, només resumeix les conclusions de la jornada fetes pels seus participants.

1 UN MODEL EN CRISI

1.1 — EL PETROLI. Hi haurà desforestació mentre hi hagi petroli i mentre es subvencioni aquesta font d'energia no renovable i contaminant. La desforestació i la posada en marxa de la producció de soja i porcina són tres derivades lligades al petroli. Cal petroli per poder mecanitzar tots aquest processos de tala i cultiu, i derivats del petroli per poder tirar-los endavant, amb fertilitzants químics. La subvenció d'aquesta font d'energia també fa que tots aquests processos siguin rentables a nivell econòmic. Si no posem el petroli sobre la taula, com a font de gasos d'efecte hivernacle que volem reduir dràsticament (i que per tant s'ha de deixar de subvencionar) i com un recurs que arribarà properament al seu pic petroler, no podem tenir un anàlisi complet de la situació.

1.2 — SOBIRANIA ALIMENTÀRIA. Com ens alimentarem doncs sense petroli? El petroli encarirà (o normalitzarà) els preus dels aliments i cal una visió a 5 anys vista per fer front a aquesta desforestació que potser s'atura, fins i tot, per la pujada del dièsel, que no farà rentable aquests cultius ni la producció porcina. Per tant, cal promoure un sistema agrícola no dependent del petroli i centrat en regenerar la terra malmesa. El petroli i els seus derivats utilitzat com a fertilitzants artificials han degradat la terra de cultiu arreu del món. Implementar l'agricultura regenerativa recuperaria el funcionament natural del sòl, fent possible la vida de la fauna subterrània i microorganismes capaços de crear una terra porosa, fèrtil i humida per sí mateixa.

1.3 — MIRADA BIDIRECCIONAL PRODUCTOR-COMPRADOR. A l'hora de la presa de decisions cal tenir en compte les dues visions, la dels països productors, com la dels països consumidors. Els països productors volen ser sobirans i decidir quan i com desenvolupar-se de forma sostenible i triar-ho ells, no el comerç. A Europa ens interessa fer un pas ferm en evitar la desforestació de forma urgent, per la pressió del canvi climàtic, però és una visió més europea i cal escoltar també la situació dels països que s'estan desforestant per assegurar el seu propi desenvolupament econòmic.

2

EMPRESES PRODUCTORES I COMERCIALITZADORES

2.1 — EMPRESES PRODUCTORES I COMERCIALITZADORES. Rendició de comptes. Seria una bona pràctica obligar a les empreses a fer un report públic del seu progrés en aquesta temàtica, explicar d'on venen els productes, quins materials utilitzen que estiguin certificats com a produïts de forma sostenible, quins no, etc.

2.2 — COL·LABORACIÓ. Cal treballar en xarxa, entitats privades, públiques i països productors i consumidors.

2.3 — SUPORT ECONÒMIC A PRODUCTORS. Es pot ajudar de forma molt directa als països productors a produir de forma sostenibles si els ajudem a finançar o a co-finançar aquesta transició. Les empreses aquí tenen un gran paper perquè poden ajudar amb co-finançament. Hi ha ONG a Europa que hi treballen amb èxit, com és el cas de IDH.

2.4 — TRANSPARÈNCIA I TRAÇABILITAT. Amb la tecnologia ara tenim una idea més clara d'on ve el producte i les empreses així poden pensar en noves solucions per millorar. Tot i això, cal que les empreses segueixen treballant en accions que millorin aquestes dues parts del procés.

3

SECTOR FINANCER I MODEL ECONÒMIC

3.1 — Aquest sector té un rol molt important i cal que es mogui molt més perquè comenci a finançar de forma més responsable, fer unes finances més sostenibles i invertir en projectes més sostenibles que tinguin en compte, per exemple, la problemàtica de la desforestació.

3.2 — LÍMITS DE CREIXEMENT. La desforestació és un problema sistèmic, vinculat a la nostra forma de vida i al nostre impuls en créixer indefinidament. El decreixement planificat pot ser un gran aliat en la lluita contra la desforestació importada.

4

VISIBILITAT I COMUNICACIÓ

4.1 — Cal seguir treballant en fer visible la problemàtica i els seus efectes a la societat.

4.2 — S'ha de seguir explicant qui desforesta i perquè es desforesta.

4.3 — S'ha de parlar de la responsabilitat compartida entre consumidors, finançadors, empreses i administració.

4.4 — S'ha de sensibilitzar sobre l'origen dels productes i donar a conèixer els productes certificats.

4.5 — Cal millorar la visibilitat de les bones i males pràctiques empresarials.

4.6 — Aquestes iniciatives afecten directament la seva reputació i motiven canvis interns a les empreses.

5 POLÍTIQUES COHERENTS I REGULACIONS

5.1 — La proposta de directiva de la Unió Europea de [Due Diligence](#) en matèria de drets humans i sostenibilitat per empreses, és una regulació que està perfilant-se en línia amb el principis d'empresa i DDHH de NU, i és una regulació molt important per obligar a les empreses a prendre les mesures necessàries per comprovar que no es vulneren els DDHH en la seva cadena de subministrament. Això ajudaria entre altres a tenir la traçabilitat i el control d'on venen els seus productes i que no entrin productes associats a la desforestació dins d'Europa. Això és un pas endavant important que es podria transportar a molts altres països o continents.

5.2 — Cal enfocar polítiques que es basin en la responsabilitat de cada actor. Per exemple, les empreses han de ser responsables dels impactes ambientals i socials del seu procés de producció i s'ha de fer un anàlisi de risc i demostrar que s'estan prenent mesures per produir de forma responsable i sense afectar la desforestació.

5.3 — Cal entendre que si treballem perquè la cadena de subministrament sigui responsable a altres països, en el fons hem de treballar també per assegurar condicions de treball estables a casa nostra i ser coherents.

6 COMPRA PÚBLICA

6.1 — Cal donar més suport a la compra pública, assessorament, eines, mediacions i col·laboracions per poder tenir més poder de compra i millorar els processos. La compra pública representa una tercera part de l'Ajuntament de Barcelona i el 20% del PIB de l'estat espanyol.

7 PRÀCTIQUES DE CONSUM RESPONSABLE

7.1 — Cal reduir el consum de carn, sobretot dels animals produïts de forma intensiva i dels que competeixen amb la nostra alimentació (porcs). El sistema alimentari actual té una alta demanda de cultius de soja per alimentar la producció porcina. Dos tercers parts de Catalunya estan sembrades per alimentar els porcs, un animal que competeix amb nosaltres en termes alimentaris.

7.2 — Cal promoure el consum de carn (preferentment d'herbívors) produïda en ramaderia extensiva. Consumir carn produïda en ramaderia extensiva afavoreix paisatges resilient i és una solució compartida.

7.3 — Promoure el consum provinent d'agricultura regenerativa. L'agricultura regenerativa és una tipologia d'agricultura que no depèn dels combustibles fòssils, que cuida la terra i manté la seva fertilitat natural. Això permet regenerar la terra de zones en les que no es cultivava abans, cultivar amb menys aigua (perquè el sòl és capaç de mantenir-se més humit), mantenir la producció d'aliments i fer-ho en condicions més àrides.

7.4 — Consum responsable i local. Afavorir el consum local sempre que es pugui i, mentre es fa la transició, fer un consum de productes de fora amb responsabilitat, comprant productes certificats. En aquest camp, cal procurar que no es faci única responsable a la ciutadania i parlar de la responsabilitat compartida de tota la cadena. Millorar l'accés a aquest productes certificats i fomentar la participació ciutadana en les polítiques.

8 INICIATIVES LOCALS

8.1 — Paisatges per produir, conservar i per afavorir la inclusió. Es poden promoure regions integrals on es fa producció, conservació i inclusió amb tots els actors de la cadena, col·laborant amb les entitats locals productores i les empreses compradores.

9

CERTIFICACIONS

9.1 — No són la solució definitiva, tenen encara requisits millorables, però son una primera aproximació al problema, sobretot pel fet que siguin certificacions de transició. En el cas de fer que la certificació assegurí salaris justos, per exemple, encara estem molt lluny de tenir un sistema de certificacions que ho assegurí.